

har sagt Nei ved samme Leilighed, altsaa sagt Ja og Nei i samme Anledning. Det er den interessante Side af Virksomheden, at man paa een Gang siger Ja og Nei til det Samme. — Jeg vil nu rette et Par Ord til det ærede Medlem for Nørresundby (Suel). Jeg indrømmer; at det interesserede mig meget at høre det ærede Medlems Foredrag; jeg kan ikke negte, at, naar man har indbefattet ham under den Jubel, hvormed man hilste Demokratiet's Seir den 25de April 1876, saa maa det ærede Medlem enten den Gang have staaet paa et helt andet politisk Standpunkt, end han nu staaar paa, eller meget have forandret sig i de sidste to Aar, i hvilke han har siddet i Rigsdagen, og navnlig synes sidste Vinter at have havt en meget velgjørende Indflydelse paa ham; thi det ærede Medlem synes — jeg veed ikke, om det er et passende Udtryk: — at haane — at omtale ilde det politiske Program, han har sluttet sig til. Ligeledes omtalte han med særlig Grad af Foragt de Spørgsmaal, som Ministeriet gjorde til konstitutionelle Spørgsmaal i Fjor; uagtet han fastholdt disse Spørgsmaal og stemte for, at de skulde staa til Trods for Ministeriet, saa omtalte han dem dog med særlig Grad af Ringagt nu; det er en lignende politisk Alvor som den, jeg med Fornøjelse opdager hos det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds; jeg ser i dette et politisk Slægtsskab mellem de ærede Medlemmer, som interesserer mig i hoi Grad. Det ærede Medlem mente, at det var en Ulykke, at der var prædiker denne konstitutionelle Lære i Folket i de sidste 8 Aar, og han mente, at det var en ufrugtbar Lære. Men saa synes jeg, at det ærede Medlem ikke skulde have givet denne Lære, jeg vil ikke sige sin reelle Tilslutning, thi nu hører jeg, at det ærede Medlem ikke vil have ment det saaledes, men i alt Fald sin formelle Tilslutning ved at tiltræde den, naar han har saadan Mening derom, som han udtaler at have. Jeg ser ikke rettere, end at denne Lære simpelthen gaar ud paa, at i en konstitutionel Stat skal Nationens Villie have noget Afgjørende at betyde, og at ikke en lille Klise skal bestemme, hvorledes Lovgivningen skal fremmes og Landet styres, saaledes at man, uagtet Forsatningen hviler paa almindelig Valgret, dog ikke faar noget Andet ud af den almindelige Valgret end Valgene paa Valgdagen, men ikke faar Noget ud af Beslutningerne, og uagtet Forsatningen siger, at ingen Udgift maa afholdes, som ikke har Hjemmel i Finantsloven, saa maa Ministeriet dog, naar det ikke faar en Finantslov efter sit Hoved, selv lave en Finantslov. Jeg siger, at, naar en saadan Lære fra en enkelt Klise skulde gjælde i en fri Stat, og det ikke skulde have Noget at betyde, at Folket, det vil sige det store, almindelige Folk, rejser sig derimod, hvis den almindelige Valgret ... (Rør: Vi have ikke almindelig Valgret). Naar, det ærede Medlem er ogsaa mod den politiske Lære, han har dog understrevet den paa

Programmet i 1870. Det er en mageløs Omvendelse, vi der ere Vidne til. Der er mange Tegn paa den nye Situation. Vi se den ene Omvendelse efter den anden og det ene Grafald efter det andet, idet man gaar fra, hvad man tidligere har tiltraadt. Vi have almindelig Valgret til det folkevalgte Kammer, og det folkevalgte Kammer skal have Hovedindflydelsen paa Lovgivningen. Det have de Herrer tiltraadt og anerkjendt, det ligger ogsaa i Sagens Natur og fremgaar af Grundloven, men saa skal man heller ikke tale ilde om en Bevægelse i Folket, som gaar ud paa at hævde dets Rettigheder efter Grundloven. Det er dette Things Net at have Hovedindflydelsen paa Landets Lovgivning og Styrelse; det har det ærede Medlem for Aalborg Amts 5te Valgkreds (B. Holm), som ogsaa afbrøder mig, selv erkjendt, og han har selv formelt sluttet sig til den Lære, som han nu er med til at udtale sig imod. Jeg tror, at det danske Folk har Trang til at blive udvillet i denne Retning, og de ærede Herrer tage fuldstændig feil, dersom de tro, at det danske Folks Sindelag kan bedømmes efter Stemningen her i dette Dieblit. Det er min Overbevisning. De Herrer kunne bringe den politiske Udvikling til at standse noget; men de kunne ikke bringe Folket til at opgive Haabet om en Gang at se sine Forventninger realiserede. Folket vil aldrig opgive Haabet om, at Seiren nok skal komme, og det vil heller aldrig opgive sine Bestræbelser i denne Retning. De Herrer kunne fremtalde en Standsnings og noget mere Forvirring; men de kunne ikke bringe Folket til rolig at gaa ind paa den Forstaaelse, at vi her ere magtesløse, naar en Regering vil trods den almindelige Valgret og Skattebevillingsretten. (Rør: Vi maa have en Forsatningsforandring). Det er at sætte Sagen paa Hovedet. Det er muligt, at det under visse Forhold kunde gaa ad denne Vej, men jeg tror ikke, at det ærede Medlem vil naae frem ad denne Vej nu. Jeg er ikke sikker paa, at det ærede Medlem vilde faae en stærkere Rigsdag for sin Anskuelse, hvis vi havde en forandret Rigsdag. Jeg tror, at det har sine Fordele at have Samsundets forskellige Lag og deres Onsker og Attraer fremme saaledes, at vi kunne faae at høre, hvad de have paa deres Samvittighed, idet disse Onsker ofte, naar de komme frem under Solbelysning, tabe Noget af deres Kraft og Virkning. Det er bedre, at disse Kræfter i Samsundet komme offentlig til Orde i vort politiske Liv end at de paavirke andre Faktorer paa en Maade, som man ikke kan kontrollere eller komme til Livs. Naar de Herrer stadig raabe paa Landstinget, saa vil jeg sige til dem, at den Stilling, som vi nu ere i, er ikke fremkommen derved, at Landstinget er saa magtigt og stort, men derved, at Folkethinget er saa svagt og lille. Den er ikke fremkommen derved, at de Mænd, der sidde i Landstinget,